

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), judecător – Iu. Poținga
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători – A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru

DECIZIE

31 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător – Svetlana Filincova

Judecători – Dumitru Visternicean, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Agenția Teritorială Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Teritorială Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină către Irina Cozlovscăia cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților aferente,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2017, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Agenția Teritorială Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină împotriva hotărârii Judecătoriai Chișinău (sediul Rîșcani) din 03 aprilie 2017,

a c o n s t a t a t :

La data de 03 ianuarie 2017, Agenția Teritorială Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Irinei Cozlovscăia, fondator a ÎI „Cozlovscăia Irina”, cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților aferente.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, asigurarea obligatorie de asistență medicală are un caracter obligatoriu pentru toți cetățenii Republicii Moldova. Pentru obținerea statutului de persoană asigurată nu se semnează contractul de asigurare și nu se negociază condițiile de asigurare. Persoana devine asigurată prin efectul legii la momentul executării obligației de achitare a primei de asigurare.

Agenția Teritorială Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, în temeiul lit. a) art. 17 Legii nr. 1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, cu modificările și completările ulterioare, efectuează evidența și controlul corectitudinii calculării și virării în termen la contul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de sumă fixă, precum și încasarea penalităților și aplicarea sancțiunilor financiare.

În conformitate cu prevederile Regulamentului privind controlul achitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în suma fixă și anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006, Agenția Teritorială Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină este în drept să identifice fondatorii de întreprinderi individuale care se eschivează de la plata primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, cu excepția pensionarilor și persoanelor cu dizabilități și să intenteze acțiuni în instanța competentă pentru încasarea sumei debitoare.

Conform datelor din Sistemul Informațional „Asigurarea Obligatorie de Asistență Medicală”, sistem înregistrat cu nr. de înregistrare 0000074-001 din 20.08.2013 în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova, pe parcursul anilor 2014, 2015, 2016, cet. Irina Cozlovscăia este fondator al ÎI „Cozlovscăia Irina” și nu și-a onorat obligația prevăzută de legislație de a achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în termenul legal stabilit.

Totodată, potrivit prevederilor alin. (1) art. 30 din Legea nr. 1593 din 26.12.2002, neachitarea în termen a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală atrage după sine calcularea unei majorări de întârziere în proporție din 0,1 % din suma datoriei pentru fiecare zi de întârziere. Termenul de prescripție extinctiv pentru stingerea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților aferente acestora este de 3 ani, conform alin. (4) art. 17 din Legea nr. 1593 din 26.12.2002.

La data de 06 octombrie 2016, în adresa debitorului a fost expediată înștiințarea cu nr. 02-01/13-3617, privind solicitarea achitării datoriei pentru anii 2014, 2015, 2016. În pofida faptului că, înștiințarea a fost recepționată de către pârâta Irina Cozlovscăia, datoriile, cuantumul cărora constituie 14946, 37 lei, dintre care 12168 lei - prima de asigurare și 2778, 37 lei - penalitate, nu au fost achitate.

Reieșind din cele expuse, reclamantul a solicitat admiterea prezentei acțiuni; încasarea de la Irina Cozlovscăia – fondator al ÎI „Cozlovscăia Irina” în folosul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2014, 2015, 2016 în sumă de 12168 lei, precum și încasarea de la Irina Cozlovscăia – fondator al ÎI „Cozlovscăia Irina” în folosul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a majorării de întârziere în sumă de 2778,37 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani) din 03 aprilie 2017, cererea de chemare în judecată înaintată de Agenția Teritorială Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a fost admisă parțial și s-a dispus încasarea din contul Irinei Cozlovscăia în beneficiul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anii 2014, 2015, 2016 în sumă de 12168 lei și a penalității în sumă de 2092,90 lei. Totodată, instanța de fond a

încasat din contul Irinei Cozlovscăia în beneficiul statului taxa de stat în cuantum de 427,82 lei.

La data de 02 mai 2017, Agenția Teritorială Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a declarat apel împotriva hotărârii nominalizate, solicitând casarea parțială a acesteia și pronunțarea unei hotărâri de admitere a acțiunii în partea în care a ceasta a fost respinsă.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel a Agenției Teritoriale Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, fiindu-i acordat apelantei un termen de până la data de 18 iulie 2017 pentru prezentarea cererii de apel motivate. Totodată, apelantei i-a fost explicat că în cazul nelichidării neajunsurilor stabilite prin încheierea din 15 iunie 2017, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită. Ședința pentru soluționarea chestiunii privind punerea pe rol a cererii de apel a fost stabilită pentru data de 11 iulie 2017, ora 14.00.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2017, a fost restituită cererea de apel a Agenției Teritoriale Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, în baza art. 369 alin. (1) lit. a) CPC.

Împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2017, Agenția Teritorială Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a declarat recurs la data de 14 noiembrie 2017, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea încheierii privind restituirea cererii de apel, cu remiterea cauzei la Curtea de Apel Chișinău pentru soluționarea apelului declarat.

În motivarea recursului, a indicat că soluția instanței de apel este una ilegală și neîntemeiată, deoarece instanța de apel a s-a pronunțat la data de 01 august 2017 asupra primirii în procedură a cererii de apel, considerând că este lichidat incidentul procesual pentru care nu s-a dat curs apelului.

Studiind materialele dosarului, în raport cu temeiurile invocate în cererea de recurs și prevederile legale, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Agenția Teritorială Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină întemeiat și care necesită a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

În speță, se constată că, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel a Agenției Teritoriale Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, fiindu-i acordat apelantei un termen de până la data de 18 iulie 2017 pentru prezentarea cererii de apel motivate. Totodată, apelantei i-a fost explicat că în cazul nelichidării neajunsurilor stabilite prin încheierea din 15 iunie 2017, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate

va fi restituită. Ședința pentru soluționarea chestiunii privind punerea pe rol a cererii de apel a fost stabilită pentru data de 11 iulie 2017, ora 14.00.

După cum atestă materialele cauzei, încheierea nominalizată a fost recepționată de apelantă la data de 14 iulie 2017, fapt confirmat prin mențiunea din avizul de recepție (f.d. 35).

Cererea de apel motivată a fost înregistrată la Curtea de Apel Chișinău, la data de 24 iulie 2017, adică în termen de 10 zile din data recepționării încheierii din 15 iunie 2017 prin care nu s-a dat curs cererii de apel.

Dat fiind faptul că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017, a fost stabilită următoarea ședință pentru data de 11 iulie 2017, ora 14.00, adică înainte de expirarea termenului oferit apelantei pentru depunerea apelului motivat, iar citația a fost expediată apelantei pentru ședința din 01 august 2017, ora 16.00, instanța de apel a dispus prin încheiere protocolară, consemnată în procesul-verbal al ședinței de judecată din 01 august 2017, punerea pe rol a cererii de apel a Agenției Teritoriale Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, considerând că este lichidat incidentul procesual pentru care nu s-a dat curs apelului (f.d. 39), iar următoarea ședință de judecată a fost stabilită pentru data de 31 octombrie 2017, ora 16.00, pentru examinarea cererii de apel, fapt confirmat prin statutul dosarului modificat pe site-ul oficial al instanței (f.d. 65).

Analiza situației de fapt și de drept atestă faptul că actul de discreție al instanței de apel privind restituirea cererii de apel este unul abuziv și neîntemeiat, și care urmează a fi casat cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, la etapa examinării cererii de apel.

Din această perspectivă instanța de recurs reține că, întru evitarea unor situații confuze este necesar ca, la emiterea încheierii de a nu da curs cererii de apel, termenul limită acordat de către instanță pentru înlăturarea neajunsurilor să coincidă cu data și ora ședinței de judecată în cadrul căreia urmează a fi stabilit dacă au fost sau nu respectate condițiile pentru declararea apelului. La caz, însă se constată că termenul limită acordat de instanța de apel pentru înlăturarea neajunsurilor, la depunerea apelului, nu coincide cu data ședinței fixate prin încheierea din 15 iunie 2017, și nici cu data indicată în citația expediată participanților la proces. În așa mod, faptul dat este de natură să creeze o situație de incertitudine și să limiteze accesul apelantei-recurent la exercitarea căii de atac – apelul, având în vedere termenul limită extrem de mic de care a beneficiat aceasta întru înlăturarea neajunsurilor la cererea de apel și, totodată, faptul că apelul motivat a fost înregistrat la cancelaria instanței într-un termen restrâns, pe care instanța de recurs îl consideră rezonabil.

Este de menționat că, potrivit jurisprudenței CEDO, părților pe dosar le revine obligația de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție, însă, totodată, în conformitate cu principiile generale unanim recunoscute și normele dreptului internațional, instanța de judecată la fixarea termenului limită de

înlăturare a neajunsurilor, precum și a celui de prezentare a părților în ședința de judecată urmează să țină cont de proporționalitatea raporturilor juridice legate de disponibilitatea părților și rolul judecătorului în procesul civil.

Importanța acestui fapt este determinată de echilibrul care trebuie menținut între puterea pe care o deține partea și cea cu care este investită instanța prin lege, în scopul de a exclude orice aparență, iar aplicarea dispozițiilor legale să fie în așa fel, încât să evite aplicarea sancțiunilor procedurale, acolo unde este posibil.

Mai mult, Colegiul consideră că odată ce instanța de apel s-a expus asupra chestiunii privind punerea pe rol a cererii de apel prin încheierea protocolară din 01 august 2017, aceasta nu a fost în drept să revină la soluționarea acestei chestiuni în ședința de judecată din 31 octombrie 2017.

În circumstanțele enunțate și având în vedere faptul că s-au constatat într-o manieră certă omisiuni judiciare care nu pot fi corectate în cadrul examinării cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2017 și de a restitui cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

Luând în considerație cele expuse și în temeiul art. 427 lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Agenția Teritorială Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2017, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Agenția Teritorială Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină către Irina Cozlovscăia cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților aferente, cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, la etapa examinării cererii de apel.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecător

Svetlana Filincova,

Judecători

Dumitru Visternicean,

Nicolae Craiu